

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт NKLV 005-007 short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Миколаїв
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	11.09.2006 р.
Дата оновлення:	28.10.2009 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз кредитного рейтингу:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо існуючої системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	11.09.2006 р.	19.06.2007 р.	27.09.2007 р.	24.04.2008 р.	27.11.2008 р.	09.06.2009 р.	28.10.2009 р.
Рівень рейтингу	ua BBB	ua BBB	ua BBB	ua BBB	ua BBB	ua BBB	ua BBB
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу міста Николаєва підтримується:

- високим рівнем виконання уточненого річного плану у I півріччі 2009 року за доходами загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів – 53,2%;
- відсутністю прямого боргу Николаївської міської ради станом на 01.07.2009 р.;
- високим рівнем ліквідності бюджету (співвідношення залишків на рахунках загального та спеціального фондів місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків відповідних фондів) у I півріччі 2009 року – 15,9% за загальним та 41,7% за спеціальним фондами міського бюджету, за відсутності залежності бюджету міста від позичок з єдиного казначейського рахунку;
- перевищенням основних показників економічного розвитку міста в розрахунку на одного мешканця над відповідними середніми показниками по країні: обсягу реалізації промислової продукції – на 31,1%, обсягу зовнішньоторговельного обороту – в 2,0 рази, обсягу інвестицій в основний капітал – на 23,1%, обсягу роздрібного товарообороту – на 40,7%.

Рівень кредитного рейтингу міста Николаєва обмежується:

- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до запланованого на 2009 рік обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складає 20,2% (у 2008 році – 13,8%);
- погіршенням ситуації на ринку праці міста у I півріччі 2009 року: скороченням середньооблікової чисельності зайнятих (на 7,0% порівняно з 2008 роком) та зростання заборгованості з виплати заробітної плати (в 1,5 рази порівняно з початком року) за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить близько 70%);
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом I півріччя 2009 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Миколаєва, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Миколаївської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2005-2008 рр. та I півріччя 2009 року наведено у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Миколаєва протягом 2005-2008 рр. та I півріччя 2009 року

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року	Темп зростання у I півріччі 2009 р. до I півріччя 2008 р., %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду)	508,4	507,4	506,4	504,3	502,5	99,6 ¹
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,0	0,8	0,7	0,9	1,1	122,2 ²
Середньомісячна заробітна плата, грн.	860,9	1 066,7	1329,7	1 771,8	1 875,5	105,9
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	10,9	18,4	7,9	15,5	23,5	151,6 ³
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	4 586,8	5 253,3	6 222,1	8 015,5	4 255,8	115,7
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	1 385,1	1 675,0	2 415,8	2 862,0	726,6	78,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	68,8	88,0	53,8	67,3	75,7	111,9 ⁴
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1182	1 325,3	1 382,2	2 244,2	790,3	83,6
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	67,0	80,9	90,4	109,7	8,6	24,0
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	1 242,4	1 958,2	3 103,2	4 114,2	1 591,4	72,4

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Населення, трудові ресурси та заробітна плата

Протягом аналізованого періоду чисельність наявного населення м. Миколаєва скоротилась на 1,8 тис. осіб і станом на 01.07.2009 р. склала 502,5 тис. осіб. Скорочення населення у I півріччі 2009 року у м. Миколаєві зумовлено негативним сальдо як механічного, так природного приросту населення.

¹ Темп зростання показника станом на 01.07.2009 р. до показника станом на 01.01.2009 р.

² Темп зростання I півріччя 2009 року до 2008 року

³ Темп зростання показника станом на 01.07.2009 р. до показника станом на 01.01.2009 р.

⁴ Темп зростання показника станом на 01.07.2009 р. до показника станом на 01.01.2009 р.

Кризові явища в економіці України негативно впливали на ситуацію на ринку праці м. Миколаєва у січні-червні 2009 року. Загальна кількість зайнятих протягом I півріччя 2009 року зменшилась на 9,9 тис. осіб, або на 7,0%. Крім того, адміністрації підприємств та організацій міста продовжували практику застосування вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Це негативно впливає на обсяг фонду оплати праці у місті, що, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Незважаючи на скорочення чисельності штатних працівників, рівень зареєстрованого безробіття у м. Миколаєві станом на 01.07.2009 р. залишається суттєво меншим, ніж у середньому по країні.

Рівень середньомісячної заробітної плати у м. Миколаєві протягом 2008 року збільшився на 5,9% і склав 1 875,5 грн., що було на 3,5% більше, ніж у середньому по країні. Перевищення протягом аналізованого періоду темпів зростання середньомісячної заробітної плати у місті над відповідним загальнодержавним показником сприяє високому рівню виконання, на відміну від інших міст країни, річного плану за надходженнями до доходної частини загального фонду бюджету міста Миколаєва.

З огляду на найбільшу кількість зайнятих та найвищий рівень оплати праці, бюджетоформуючими видами економічної діяльності у м. Миколаєві є: «Промисловість», «Транспорт», «Освіта», «Державне управління» та «Соціальний захист та охорона здоров'я». Бюджету міста Миколаєва характерний помірний рівень галузевої диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Миколаєві протягом I півріччя 2009 року збільшився у 1,5 рази і станом на 01.07.2009 р. склав 23,5 млн. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за I півріччя 2009 року залишається на помірному рівні – 9,3%.

Наслідки світової фінансово-економічної кризи у короткостроковій перспективі будуть продовжувати негативно впливати на ринок праці м. Миколаєва, що позначиться на подальшому скороченні ринку праці міста, зменшенні темпів зростання середньомісячної заробітної плати та зростанні заборгованості з її виплати. Це призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, більше ніж 70% якої формує податок з доходів фізичних осіб.

Промисловий комплекс міста

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста, є найбільшими роботодавцями регіону та формують вагомую частину податкових та неподаткових надходжень до бюджету міста та бюджетів інших рівнів. Протягом січня-червня 2009 року підприємствами промислового комплексу м. Миколаєва було реалізовано промислової продукції на 4 255,8 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця перевищує відповідний середній показник по країні на 31,1%.

Зміни у структурі промислового комплексу міста за обсягами реалізації промислової продукції протягом I півріччя 2009 році характеризуються зростанням питомої ваги галузі «Машинобудування» і «Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води», а також скороченням питомої ваги інших галузей промисловості.

Збереження негативних тенденцій в економіці України внаслідок світової фінансової кризи призвели до скорочення обсягів реалізації промислової продукції в окремих галузях промислового комплексу міста. Найбільші темпи падіння обсягів реалізації відбулось у сфері добувної промисловості та у виробництві неметалевих мінеральних виробів відповідно на 46,2% та 53,1%. При цьому слід зауважити, що найбільші платники податків до бюджету міста задіяні переважно в інших галузях промислового комплексу міста, зокрема машинобудуванні, харчовій промисловості, металургії та виробництві електроенергії, газу та води.

Надходження до бюджету міста залежать від стабільної діяльності ДП «НВКГ «Зоря»–«Машпроект» – провідного підприємства галузі «Машинобудування». Зокрема протягом I півріччя 2009 року обсяг надходжень платежів підприємства до міського бюджету становило 27,0 млн. грн., або 10,1% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів.

Загалом промисловими підприємствами міста за I півріччя 2009 рік було отримано негативний фінансовий результат, сума якого становила 135,2 млн. гривень (за січень–червень 2008 року прибуток – 191,6 млн. грн.), а частка збиткових промислових підприємств Миколаєва склала 48,5%.

Транспорт

Протягом I півріччя 2009 року робота транспортного комплексу міста характеризується погіршенням показників діяльності, що викликано скороченням ділової активності внаслідок світової фінансово-економічної кризи та проявилось у скороченні обсягів перевезених вантажів та оброблених вантажів на морських і річкових причалах. У напрямі пасажирських перевезень у січні–червні 2009 році відбулось зменшення кількості перевезених пасажирів.

Перевезення пасажирів у міському електротранспорті знаходиться у сфері компетенції КП ММР «Миколаївелектротранс». Протягом I півріччя 2009 року чисельність пасажирів, перевезених трамваями та тролейбусами, скоротилась проти I півріччя 2008 року на 30,3% та 25,0% відповідно.

Протягом I півріччя 2009 року місто не здійснювало капітальних видатків на оновлення міського комунального електротранспорту.

Інвестиції в основний капітал

У I півріччі 2009 році обсяг капіталовкладень в економіку міста продовжив скорочуватись. Зокрема, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами

м. Миколаєва у січні–червні 2009 року, зменшився (у порівняних цінах) порівняно з показником аналогічного періоду попереднього року, на 21,6%. У розрахунку на одного мешканця обсяг інвестицій в основний капітал у I півріччі 2009 року, як і в попередніх періодах, перевищує середній показник по країні в цілому.

Протягом I півріччя 2009 року в м. Миколаєві було введено в експлуатацію 8,6 тис. кв. м житла, що у 4,2 рази менше, порівняно з січнем–червнем 2008 року. У розрахунку на 1 000 мешканців площа введеного в 2008 році в експлуатацію житла, як і у попередніх періодах, є нижчою за середнє значення по країні за відповідний період (на 65,3%) та складає 17,1 кв. м.

У I півріччі 2009 році на ринку нерухомості м. Миколаєва спостерігається поглиблення негативних явищ, викликаних фінансово-економічною кризою, внаслідок чого спостерігається: згорання розробки нових проектів, призупинення проектів, що перебували на початковій стадії, затримки з введенням в експлуатацію об'єктів та скорочення кількості зайнятих у будівельній галузі (на 1,8 тис. осіб).

Іноземні інвестиції

Інвестиційна активність підприємств міста характеризується низькими показниками участі іноземного капіталу у їх розвитку. З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 75,7 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що у розрахунку на одного мешканця у 5,5 рази менше за середній показник по країні.

Протягом I півріччя 2009 року обсяг вилучення капіталу нерезидентами не перевищив 2,1 млн. дол. США, тоді як прямих іноземних інвестицій в економіку міста надійшло 10,0 млн. дол. США.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли з: Кіпру (30,6% загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених станом на 01.07.2009 р.), Британських Віргінських Островів (11,3%) та Нідерландів (9,4%).

Основним напрямом інвестування залишається промисловість – 42,5% загального обсягу залучених прямих іноземних інвестицій (галузь машинобудування – 17,9%), що зумовлено наявністю потужного промислового комплексу, підприємства якого залучають інвестиційні ресурси на розвиток та модернізацію виробництва. Значні обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли також в економічні сфери: операції з нерухомістю, здавання у найм та послуги юридичним особам, транспорт та зв'язок, торгівля, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Динаміка зовнішньої торгівлі підприємств міста, насамперед, визначається зовнішньоторговельним товарооборотом, питома вага якого за результатами січня–червня 2009 року складає 89,2% (90,7% у 2008 році). Обсяг зовнішньоторговельного

товарообороту у розрахунку на одного мешканця перевищує середнє значення по країні (у 2,0 рази за результатами січня-червня 2009 року).

Слід зазначити, що у I півріччі 2009 року, внаслідок світової фінансової кризи, відбулось скорочення обсягів зовнішньоекономічної торгівлі, на 16,4%, порівняно з аналогічним періодом 2008 року. Причому через перевищення темпів скорочення товарного імпорту підприємств м. Миколаєва відповідного показника за експортом товарів, сальдо зовнішньоторговельного товарообороту у I півріччі 2009 року зберегло позитивне значення та зросло на 54,2%, проти показника у січні–червні 2008 року. До найбільших підприємств, що беруть участь у зовнішньоторговельних відносинах, належать підприємства основних галузей промисловості (хімічної і нафтохімічної промисловості, машинобудування, металургії та оброблення металу й харчової промисловості).

Зовнішня торгівля послугами у I півріччі 2009 року м. Миколаєва характеризується подальшим перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту у 4,8 рази. Внаслідок світової фінансової кризи, порівняно з I півріччям 2008 року, експорт зовнішньоекономічних послуг скоротився на 1,7%, імпорт послуг зменшився на 11,2%.

Торгівля і громадське харчування

Протягом I півріччя 2009 року негативні наслідки фінансово-економічної кризи вплинули на купівельну спроможність мешканців Миколаєва, що призвело до скорочення обсягів роздрібногo товарообороту (з врахуванням ресторанного господарства) в місті на 17,6%. У січні-червні 2009 року роздрібний торговельний оборот (з врахуванням ресторанного господарства) у розрахунку на одного мешканця міста Миколаєва на 40,7% перевищив середнє значення по країні.

Перевищення показників роздрібногo товарообороту у м. Миколаєва над загальнодержавними показниками свідчить про вищі за середні по країні реальні доходи населення, у тому числі ті, що перебувають поза межами офіційної статистики та у подальшому є резервом для розширення бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб.

Обсяг надходження до бюджету міста від видачі дозволів на право розміщення об'єктів торгівлі та ресторанного господарства та від ринкового збору протягом I півріччя 2009 року, порівняно з січнем–червнем 2008 року, збільшився на 5,3% до 5,0 млн. грн., що становить 1,6% доходної частини бюджету міста у відповідному періоді без врахування трансфертів.

Житлово-комунальне господарство міста

У I півріччі 2009 року, як і протягом попередніх періодів, у м. Миколаєві залишаються актуальними проблеми високого рівня зношеності основних засобів, у тому числі об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідності здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

У I півріччі 2009 року по м. Миколаєву відбулось введення нових тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення та з утримання будинків і прибудинкових територій. Станом на 01.07.2009 р. ступінь покриття тарифами собівартості надання житлово-комунальних послуг складає 69,0-100,0%. З метою покращення фінансово-економічного стану підприємств житлово-комунального господарства міська рада виділила кошти місцевого бюджету на відшкодування різниці між затвердженим розміром тарифів та економічно обґрунтованими витратами на надання житлово-комунальних послуг загальною сумою 113,0 тис. грн.

Платіжна дисципліна населення м. Миколаєва щодо сплати комунальних послуг у I півріччі 2009 року залишається на недостатньому рівні. Рівень оплати населення за послуги водопостачання та водовідведення, а також з утримання будинків та прибудинкових територій протягом аналізованого періоду перебуває на рівні нижчому за 100%, що призвело до зростання простроченої заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги. Станом на 01.07.2009 р. обсяг простроченої заборгованості за отримані послуги у розрахунку на одного мешканця м. Миколаєва перебував на помірному рівні і становив 86,8 грн. на 1 особу.

Комунальна власність міста

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких належать: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження. За результатами I півріччя 2009 року питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 19,7% (20,4% у I півріччі 2008 року).

Слід зазначити, що в м. Миколаєві у I півріччі 2009 року приватизація комунальної власності та продаж земельних ділянок проводились виключно шляхом викупу. Впродовж січня–червня 2009 року було реалізовано 35 земельних ділянок загальною площею 61,6 га та вартістю продажу 19,8 млн. грн., а також 41 об'єкт загальною площею 3,7 тис. кв. м та вартістю 5,1 млн. грн. Рівень виконання річного плану на 2009 рік з урахуванням змін за надходженнями до бюджету розвитку становили 147,8%, а порівняно з I півріччям 2008 року обсяг надходжень скоротився на 35,2%.

Можна прогнозувати, що тенденція до падіння попиту та, як наслідок, цін на майно комунальної власності та земельні ділянки, що спричинена загальною негативною макроекономічною динамікою у країні, буде характерна для м. Миколаєва і у другій половині 2009 року. Це, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити процес реалізації програм капітального розвитку.

Обсяги надходжень від оренди землі та комунального майна, яке перебуває у розпорядженні територіальної громади м. Миколаєва, зберігають тенденцію до

збільшення. Значною мірою цьому сприяє робота міської ради у напрямі покращення управління наявним майном та введення в дію з нових розмірів орендних ставок за оренду майна комунальної власності.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Миколаєва, бюджет було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет м. Николаєва протягом 2007-2008 рр. та I півріччя 2009 року, з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2007 рік			2008 рік			I півріччя 2009 року		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	381 167,8	9 906,0	391 073,7	525 428,6	10 459,7	535 888,2	250 333,3	4 985,3	255 318,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	14 817,9	17 874,8	32 692,7	19 776,0	27 726,3	47 502,2	14 476,6	14 109,9	28 586,5
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	223 242,9	0,0	223 242,9	280 232,0	21 776,5	302 008,5	139 477,7	17 394,0	156 871,7
Операційні надходження всього	619 228,6	27 780,7	647 009,3	825 436,5	59 962,5	885 399,0	404 287,6	36 489,3	440 776,8
Поточні видатки	370 236,3	21 720,7	391 957,0	507 198,2	28 671,0	535 869,2	267 453,3	15 397,9	282 851,2
Субсидії та поточні трансферти	182 003,1	0,6	182 003,8	227 943,1	23 799,7	251 742,7	103 119,7	17 594,6	120 714,3
Операційні видатки всього	552 239,4	21 721,3	573 960,8	735 141,3	52 470,7	787 612,0	370 573,0	32 992,6	403 565,5
Операційний баланс	66 989,2	6 059,4	73 048,6	90 295,3	7 491,7	97 787,0	33 714,6	3 496,7	37 211,3
Фінансовий дохід	2 632,6	0,0	2 632,6	8 304,5	15,5	8 320,0	1 982,8	7,3	1 990,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	18,0	0,0	18,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	2 614,6	0,0	2 614,6	8 304,5	15,5	8 320,0	1 982,8	7,3	1 990,2
Поточний баланс	69 603,7	6 059,4	75 663,1	98 599,8	7 507,2	106 107,0	35 697,4	3 504,1	39 201,5
Капітальні надходження	0,0	30 859,8	30 859,8	1,2	54 267,0	54 268,2	1 014,2	20 692,2	21 706,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 816,3	20 367,2	22 183,4	1 773,1	17 957,1	19 730,2	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	1 816,3	51 227,0	53 043,2	1 774,3	72 224,1	73 998,4	1 014,2	20 692,2	21 706,4
Капітальні видатки	36 912,3	27 615,3	64 527,6	79 926,1	71 406,1	151 332,2	7 871,0	16 388,5	24 259,5
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	7 466,3	19 153,3	26 619,6	6 648,6	10 386,8	17 035,4	529,7	100,0	629,7
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	12 537,2	0,0	12 537,2	8 838,0	0,0	8 838,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	56 915,8	46 768,6	103 684,4	95 412,7	81 792,9	177 205,6	8 400,7	16 488,5	24 889,2
Капітальний баланс	-55 099,5	4 458,4	-50 641,1	-93 638,4	-9 568,9	-103 207,2	-7 386,5	4 203,7	-3 182,8
Баланс після капітальних видатків	14 504,2	10 517,8	25 022,0	4 961,4	-2 061,6	2 899,8	28 310,8	7 707,8	36 018,6
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 315,6	-4,4	1 311,1	1 093,7	-7,2	1 086,5	674,7	-77,7	597,0
Профіцит/дефіцит	13 188,6	10 522,2	23 710,8	3 867,7	-2 054,4	1 813,3	27 636,2	7 785,5	35 421,7
Фінансування	-13 188,6	-10 522,2	-23 710,8	-3 867,7	2 054,4	-1 813,3	-27 636,2	-7 785,5	-35 421,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Виходячи з наведених вище даних у I півріччі 2009 року, як і протягом попередніх бюджетних періодів, операційний баланс бюджету зберігає додатне значення, що забезпечувалось переважанням темпів зростання операційних доходів над темпами зростання операційних видатків. Це свідчить про спроможність за рахунок поточних доходів забезпечувати фінансування поточних видатків бюджету (заробітна плата та нарахування на неї, оплата медикаментів, продуктів харчування, комунальних послуг бюджетних установ, тощо).

Водночас слід зазначити, що через подальший вплив кризових явищ на економічний комплекс м. Миколаєва, темпи зростання операційних доходів та видатків мають тенденцію до уповільнення.

Слід зазначити, що короткострокові та середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку бюджетом міста у 2006-2008 рр. та I півріччі 2009 року не залучались.

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Миколаєва протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, оскільки за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат. При цьому якщо у I півріччі 2008 року співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 16,1%, то у I півріччі 2009 року – 18,9%.

Слід зазначити, що наявність залишку коштів на депозитах у банківських установах, станом на 01.01.2009 р. дозволила забезпечити надходження до бюджету міста відсоткових платежів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами. Всього у I півріччі 2009 року містом було додатково отримано 1 990,2 тис. грн. відсоткових платежів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами, що на 11,2% менше за надходження у I півріччі 2008 року. Таким чином, за відсутності прямого боргу Миколаївської міської ради, що потребує видатків на його обслуговування, фінансовий баланс бюджету міста продовжує зберігати позитивне значення.

На відміну від попередніх бюджетних періодів, коли позитивне сальдо поточного балансу бюджету спрямовувалось переважно на покриття дефіциту капітального балансу, у I півріччі 2009 року відбулося зростання обсягу залишків на рахунках бюджетних установ за загальним та спеціальним фондами станом на 01.07.2009 р. У той же час розміщення коштів на депозит у банківських установах у I півріччі 2009 року не здійснювались, а залишок коштів, що обліковувався на депозитних рахунках станом на 01.01.2009 р., було повернуто на казначейські рахунки у повному обсязі. Загалому бюджет міста у I півріччі 2009 року виконано з профіцитом, загальна сума якого на кінець аналізованого періоду склала 27 636,2 тис. грн., у тому числі за загальним фондом профіцит склав 27 636,2 тис. грн., за спеціальним фондом – 7 785,5 тис. грн.

Загальна ліквідність бюджету міста станом на 01.07.2009 р. (співвідношення залишків на рахунках бюджету міста до фактичного обсягу видатків без врахування внутрішніх

трансфертів за січень-червень поточного року) збільшилась порівняно з відповідним показником станом на 01.07.2008 р. на 13,9 в. п. – до 19,0% та перебуває на високому рівні, у тому числі за загальним фондом – 15,9%, за спеціальним – 41,7%.

Виконання доходної частини бюджету міста

У I півріччі 2009 року вперше, починаючи з 2004 року, обсяг доходної частини бюджету м. Миколаєва без урахування трансфертів зменшився, порівняно з попереднім періодом. У січні-червні 2009 року до бюджету м. Миколаєва надійшло доходів без урахування трансфертів на 1,7% менше, ніж у відповідному періоді минулого року.

Погіршення соціально-економічного розвитку міста, що відбулося під впливом поглиблення наслідків промислово-фінансової кризи у країні, негативно позначилося на обсягах надходжень до бюджету переважної більшості доходів.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Миколаєва у січні-червні 2009 року, як і у попередніх періодах, були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомішими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

Водночас слід наголосити на існуванні залежності надходжень до бюджету міста від ефективної господарської діяльності Державного підприємства «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря»-«Машпроект». До загального фонду бюджету м. Миколаєва у I півріччі 2009 року надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 267,8 млн. грн. (на 2,0% більше, порівняно з відповідним періодом минулого року). Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Миколаєва без урахування трансфертів за підсумками I півріччя було виконано на 53,2%, у тому числі за закріпленими доходами на 51,8% та за власними доходами – на 59,7%. Слід зазначити, що затверджений на 2009 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Миколаєва було виконано на 51,8%.

Податок з доходів фізичних осіб продовжує формувати основну частину закріплених доходів загального фонду бюджету міста. Порівняно з виконанням у I півріччі 2008 року, фактично виконаний обсяг податку в аналізованому періоді є на 0,3% меншим. Зменшення заробітної плати, передусім, на підприємствах промислового та будівельного комплексу міста, скорочення працівників – всі ці чинники негативно вплинули на динаміку надходжень податку з доходів фізичних осіб у I півріччі 2009 року.

Для бюджету м. Миколаєва характерним є помірний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку – зокрема у I півріччі 2009 року на 20 найбільших платників податку з доходів фізичних осіб припадало 48,3% загального обсягу надходжень податку. У той же час слід наголосити на існуванні залежності надходжень до бюджету міста від ефективної господарської діяльності Державного підприємства «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря»-«Машпроект», питома вага якого у загальному обсязі

надходжень загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів у I півріччі 2009 року становила 10,1%.

Збільшення обсягу власних доходів підтримується переважно зростанням обсягу надходжень від плати за землю, плату за оренду цілісних майнових комплексів та місцевих податків та зборів. Крім того, в I півріччі 2009 році, як і у попередніх бюджетних періодах, до загального фонду бюджету міста надійшли відсоткові платежі за розміщені на депозитних рахунках у банку тимчасово вільні бюджетні кошти.

У 2009 році, як і у попередньому бюджетному періоді, місто Миколаїв продовжує зберігати статус міста-реципієнта, та отримує дотацію вирівнювання з Державного бюджету, обсяг якої збільшився на 23,3%, порівняно з попереднім роком.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Миколаєва у I півріччі 2009 року визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ та доходів бюджету розвитку. Динаміка надходжень до бюджету розвитку у I півріччі 2009 року свідчить про зменшення попиту на об'єкти комунальної власності, у зв'язку з падінням ділової активності у місті, що спричинено загальною негативною макроекономічною динамікою у країні. Це, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити виконання програм соціально-економічного розвитку міста Миколаєва.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Порівняно з I півріччям 2008 року, обсяг видатків (без врахування коштів, що передаються із загального фонду в спеціальний) у I півріччі 2009 року збільшився на 16,5%, здебільшого, за рахунок збільшення видатків за галузями бюджетної сфери, що зумовлено зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та витрат на комунальні послуги. За результатами звітного періоду з бюджету міста здійснено видатків обсягом 429 051,7 тис. грн., що складає 47,5% від затвердженого з врахуванням змін плану на 2009 рік.

Рівень виконання річного плану у січні-червні 2009 року за фінансуванням галузей бюджетної сфери та соціального захисту в цілому відповідає динаміці, що склалася у попередніх відповідних бюджетних періодах, проте спостерігається низький рівень виконання уточненого річного плану за окремими видатковими статтями, віднесеними до основних. Це пов'язано із низькими темпами наповнення бюджету міста загалом та надходження субвенцій з державного бюджету.

Видаткова частина бюджету міста за функціональною класифікацією, як і в попередніх періодах, має соціальне спрямування. Значний обсяг бюджетних коштів спрямовується на фінансування освіти, охорони здоров'я, соціальний захист та соціальну допомогу, культуру та мистецтво та фізичну культуру та спорт (переважно асигнування на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату та соціально спрямовані трансферти населенню), питома вага яких у структурі витрат бюджету без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу, сягає 81,3%.

Недовиконання у повному обсязі планових обсягів видатків за окремими видатковими статтями бюджету, віднесеними до основних, мало наслідком збільшення обсягу кредиторської заборгованості бюджету міста до 27,9 млн. грн. станом на 01.07.2009 р., погашення якої створюватиме додаткове навантаження на бюджет міста.

Виконання видаткової частини бюджету міста Миколаєва у I півріччі 2009 року характеризується зростанням питомої ваги поточних видатків (до 94,1%) загалом та закріплених статей зокрема (до 90,6%), що звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2009 р. консолідований борг м. Миколаєва складає 7 577,9 тис грн., у тому числі:

- 2 985,4 – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 3 000,0 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста;
- 1 592,5 тис грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств міста.

З метою забезпечення реалізації міської програми «Чисте місто», яка фінансується з бюджету розвитку, Миколаївська міська рада планує здійснити запозичення обсягом 50 млн. грн. Водночас внаслідок фінансово-економічної кризи в країні, яка позначилась на скороченні ринку фінансів загалом та муніципальних займів зокрема, місто призупинило роботи з проведення запозичення до міського бюджету до моменту настання сприятливої кон'юнктури ринку.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Миколаєва підтверджено на рівні **uaBBB** прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Старший фінансовий аналітик

О. І. Луценко

Додатки

Додаток до рейтингового звіту №1

Бюджет м. Миколаїв протягом 2005-2008 рр. та I півріччя 2009 року, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року
Податкові надходження	217 395,8	275 589,0	391 073,7	535 888,2	255 318,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	21 468,9	29 485,7	32 692,7	47 502,2	28 586,5
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	97 740,4	192 715,7	223 242,9	302 008,5	156 871,7
Операційні надходження всього	336 605,1	497 790,5	647 009,3	885 399,0	440 776,8
Поточні видатки	235 994,6	297 917,0	391 957,0	535 869,2	282 851,2
Субсидії та поточні трансферти	91 427,8	149 740,4	182 003,8	251 742,7	120 714,3
Операційні видатки всього	327 422,4	447 657,4	573 960,8	787 612,0	403 565,5
Операційний баланс	9 182,7	50 133,1	73 048,6	97 787,0	37 211,3
Фінансовий дохід	2,4	9,0	2 632,6	8 320,0	1 990,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	1 507,5	587,7	18,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-1 505,1	-578,8	2 614,6	8 320,0	1 990,2
Поточний баланс	7 677,6	49 554,3	75 663,1	106 107,0	39 201,5
Капітальні надходження	18 602,8	17 771,5	30 859,8	54 268,2	21 706,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 539,4	8 657,7	22 183,4	19 730,2	0,0
Капітальні надходження всього	22 142,2	26 429,2	53 043,2	73 998,4	21 706,4
Капітальні видатки	21 607,2	47 671,4	64 527,6	151 332,2	24 259,5
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	13 083,9	13 082,1	26 619,6	17 035,4	629,7
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 520,9	4 993,9	12 537,2	8 838,0	0,0
Капітальні видатки всього	36 212,0	65 747,5	103 684,4	177 205,6	24 889,2
Капітальний баланс	-14 069,8	-39 318,3	-50 641,1	-103 207,2	-3 182,8
Баланс після капітальних видатків	-6 392,2	10 236,0	25 022,0	2 899,8	36 018,6
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	95,1	619,3	1 311,1	1 086,5	597,0
Профіцит/дефіцит	-6 487,3	9 616,7	23 710,8	1 813,3	35 421,7
Фінансування	6 487,3	-9 616,7	-23 710,8	-1 813,3	-35 421,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Фінансування бюджету м. Миколаїв протягом 2005-2008 рр. та I півріччі 2009 року, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року
Профіцит/дефіцит	-6 487,3	9 616,7	23 710,8	1 813,3	35 421,7
Фінансування	6 487,3	-9 616,7	-23 710,8	-1 813,3	-35 421,7
Зміни залишків	-5 137,7	-9 608,9	-5 296,7	12 748,9	-68 362,1
залишок на початок року	3 714,0	8 851,7	18 460,5	23 757,2	11 008,4
залишок на кінець року	8 851,7	18 460,6	23 757,2	11 008,4	79 370,5
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	11 658,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	81 598,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено	69 939,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	-18 383,0	-14 560,4	32 943,4
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	43 667,0	112 103,6	32 943,4
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	62 050,0	126 664,0	0,0
Інші розрахунки	-33,9	-7,8	-31,2	-1,7	-3,0
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради